Oplocenky v lese a ve volné krajině

Jana Hůlková

Vlastníkům lesa vyplývá ze zákona povinnost provádět taková opatření, kterými by se předcházelo a zabránilo působení škodlivých činitelů na les (ust. § 32 odst. 1 zák. č. 289/1995 Sb., lesní zákon, ve znění pozdějších právních předpisů). Obdobnou zákonnou povinnost mají také vlastníci a uživatelé pozemků tvořících základ územního systému ekologické stability (ust. § 4 odst. 1 zák. č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších právních předpisů). Nadto vytváření skladebných součástí územního systému ekologické stability je deklarovaným veřejným zájmem.

Účinnými opatřeními, která zabraňují škodám způsobeným zvěří (okus, ohryz, vytloukání aj.), jsou tradičně preventivní prostředky ochrany – tzv. **oplocenky**. Jejich primárním posláním je chránit přirozené zmlazování nebo výsadby dřevin před škodlivým působením zejména spárkaté zvěře. Podle rozsahu chráněného statku je lze členit na individuální, skupinové a plošné prostředky ochrany. Individuálními jsou jednoduché oplůtky ze dřeva, drátěného pletiva nebo umělé hmoty obtočené kolem každé sazenice. Skupinové prostředky chrání do desítky jedinců, plošné vymezují chráněný prostor pomocí zpravidla přenosných dřevěných dílů nebo lesnického drátěného pletiva a jsou většinou opatřeny průlezy. Oplocenky bývají konstruovány s ohledem na jejich účel jednoduše, s předpokládanou dobou životnosti 5–10 let. Jejich základním atributem je tedy **dočasná ochrana kultury, jednoduchá konstrukce, příp. mobilita**. Podle materiálu jsou opětovně využity, případně ponechány na místě až do svého rozpadu.

V případě, že by oplocenky byly stavbou nebo zařízením ve smyslu ust. § 2 odst. 3, potažmo ust. § 3 odst. 2 zák. č. 183/2006 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších právních předpisů (dále jen stavební zákon), bylo by zapotřebí k jejich realizaci v nezastavěném území územního rozhodnutí. Užití územního souhlasu by z důvodu absence obecného zákonného kritéria vyplývajícího z ust. § 96 odst. 1 stavebního zákona nepřicházelo v úvahu, neboť z povahy věci je naprostá většina oplocenek lokalizována mimo zastavěné území nebo zastavitelnou plochu.

Dokumentace pro vydání územního rozhodnutí se řadí mezi tzv. vybrané činnosti ve výstavbě (ust. § 158 odst. 1 stavebního zákona), musí být vypracována pouze fyzickou osobou, jejíž způsobilost byla ověřena zák. č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších právních předpisů. Důvodem takové úpravy je zájem státu chránit veřejný zájem ve výstavbě a předcházet zvýšenému riziku přípravy a realizace stavby.

S ohledem na výše popsanou charakteristiku oplocenek lze učinit závěr, že dokumentace na oplocenky zpracovaná autorizovanou osobou zcela pozbývá smysluplné podstaty. S tím vyvstává i otázka, zda a jak ochotně takovou dokumentaci autorizované osoby zpracovávají.

Nejasnosti v aplikaci dotčených ustanovení stavebního zákona se projevily především při zpracovávání žádostí z různých dotačních programů o finanční podporu. Projekty musí obsahovat pravomocná rozhodnutí minimálně ve fázi územního řízení, pokud tomuto režimu podléhají. Praxe stavebních úřadů v otázce oplocování pozemků pro lesnické účely a pro účely zakládání územních systémů ekologické stability byla velmi nejednotná. Nastíněné problémy si vyžádaly koordinaci ústředními orgány státní správy, směřující k ujednocení aplikační praxe stavebních úřadů. Dne 16. 9. 2009 bylo ústředními správními úřady podepsáno společné stanovisko Ministerstva pro místní rozvoj, Ministerstva zemědělství a Ministerstva životního prostředí, z něhož vyplývá tento závěr:

*„V případě **prostředků individuální, skupinové a plošné ochrany** lesních porostů a dřevin pro účely zakládání územního systému ekologické stability proti zvěři se z hlediska územního plánování a rozhodování jedná o nevýznamná, často mobilní (přenosná) zařízení, která **nejsou** stavbou ve smyslu ust. § 2 odst. 3 stavebního zákona, ani zařízením ve smyslu ust. § 3 odst. 2 stavebního zákona a ani oplocením pro lesnické účely ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. d) bod 7 stavebního zákona, a nevyžadují proto územní rozhodnutí nebo územní souhlas, ani stavební povolení nebo ohlášení stavebnímu úřadu.*

*Každé **jiné oplocení pro lesnické a zemědělské účely**, tedy zejména oplocení nově založených porostů dřevin nebo keřů na zemědělských či ostatních pozemcích, oplocení přezimovacích, monitorizačních či aklimatizačních obůrek, oplocení školek pro pěstování sazenic lesních dřevin, plantáže lesních dřevin, oplocení obor apod., jsou oplocením pro lesnické a zemědělské účely ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. d) bod 7 stavebního zákona. Jejich realizace sice nevyžaduje stavební povolení ani ohlášení stavebnímu úřadu, musí jí však vždy předcházet jedna z forem umístění; územní rozhodnutí, které může být nahrazeno veřejnoprávní smlouvou, nebo za splnění podmínek stanovených v ust. § 96 odst. 1 postačí územní souhlas.“*

Autorka pracuje v Referátu právní podpory státní správy v AOPK ČR, Praha

SUMMARY

Hůlková J.: Fenced Forest Patches in Forests and outside Them

Because the approach of Building Offices in applying the relevant provisions of Act No. 183/2006 Gazette on Urban and Country Planning and Building Code (the Building Act) for building fenced forest patches (protection of natural regeneration, regrowths, natural seedings or of tree nurseries) against browsing and grazing by hoofed game had not been unified, central State Administration authorities had to co-ordinate it. The temporary enclosures are of simple construction. Therefore, they are often moved to another site and reused there. The Ministries of Regional Development, Agriculture and the Environment of the Czech Republic signed a memorandum, unifying the approach to the above topic. Under the current legislation, individual, group or territorial tools, protecting forest growths and trees and used for establishing a Territorial System of Ecological Stability of the Landscape (TSES, a national multi-level ecological network) are neither a building, nor a facility. Therefore, they are the subjects neither to planning permission, nor building permit proceedings.